No. 112.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- en Nieuws-Courant.

Wetenschappelijk Blad.

12 Mei.

FRANKRIJK

Paris, den 9den Mei.

Nog gisteren werd verzekerd dat de verwachte amnestie niet onbepaald wezen, maar even als in het vorig jaar, beperkt, en afhankelijk zou worden gemaakt van de onderwerping en het aanzoek om genade, door de veroordeelden zelven. Geheel anders echter blijkt thans het gevoelen der meerderheid van den raad en zoo hier uit, als uit het uitspreken gevoelen van den Koning zelven te zijn geweest; men heeft eene algemeene en onbepaalde kwijtscheldning van straf aan de staatkundige veroordeelden verleend. De *Moniteur* behelst heden het volgend besluit, door eene daarmede overeenkomstige ordonnantie gevolgd:

Rapport aan den Koning.

Sire!

Eene groote daad van goedertierenheid was sedert lang de wensch van uw hart; maar alvorens aan dien wensch te voldoen, moesten de overwonnen partijen de vergeving hunner misdaden niet dan alleen aan uwe edelmoedigheid kunnen toeschrijven. De orde is bevestigd; uw gouvernement blijft gewapend met de heilzame wetten die Frankrijk hebben gered, en die op nieuw zouden strekken om alle misdadige aanslagen te beteugelen, waaraan onverbeterlijke lieden zich nog zouden durven overgeven. De nationale garde zendt heden begroeten met blijdschap uwe tegenwoordigheid. De geheele natie deelt in de gevoelens van Uw vaderhart, bij de nadering eener verbindtenis die uwe dynastie zal bestendigen.

Uwe Majesteit heeft geoordeeld dat het oogenblik gekomen was, den zoo de neiging van uw gemoed den vrijen loop te geven. Van dien oogenblik af zal het vergeten der burgerlijke twisten en de toenadering tot elkander van alle Franschen uitgaan. Eene dergelijke daad kan slechts een schitterend bewijs geven van de magt der orde en der wetten. Uw gouvernement zal, na meer strijds en minder straffen dan eenig ander, alles vergeven hebben.

Overeenkomstig de bevelen Uwer Majesteit, heb ik eer de volgende ordonnantie u voor te leggen.

(get.) Dupin.

Koninklijke ordonnantie.

Lodewijk Philips, enz. enz.

Wij hebben bevolen en bevelen het volgende:

Art. 1. Amnestie wordt verleend aan alle thans in de staatsgevangenissen gehouden personen, ten gevolge van tegen hen uitgesprokene vonnissen voor staatkundige misdaden en delicts.

Evenwel blijft het onder toezigt staan gehandhaafd, ten aanzien van tot lijfstraf of onteerende straffen veroordeelden, zoo als ten aanzien dergenen, omtrent welke zulks bij vonnis is bepaald.

Art. 2. De straf door het hof der pairs tegen de personen van *Victor Boireau* en *François Meunier* uitgesproken, wordt verandeld in tien jaren bannissement.

Art. 3. Onze groot-zegelbewaarder, minister-secretaris bij het departement van justitie en van eeredienst, en onze minister staatssecretaris voor het departement der binnenlandsche zaken, zijn ieder, voor zoo veel hem aangaat, met de uitvoering der tegenwoordige ordonnantie belast.

Op de Tuilerien, den 5sten mei 1837.

(get.) Lodewijk Philips.

Deze beslissing der kamer, het bericht door den telegraaf terstond naar alle departementen gezonden, heeft ongetwijfeld door het geheele land algemeene tevredenheid verwekken. Men zegt dat eerst gisteren avond het besluit tot de algemeene kwijtscheldning in den raad werd vastgesteld. De Koning en de hertog *van Orleans* daarin over de zaak eenstemmig met de meerderheid van het kabinet, en de algemeene tevredenheid waarmede de eerste straf-verzachting van *Meunier* door het publiek ontvangen was, had eindelijk de beide overige ministers overgehaald. Eerst laat in den avond schijnt het besluit te zijn genomen, daar geen der bladen; behalve het *Journal des Debats*, met een enkel woord, er gewag van maakt. De maarschalk *Lobau* was, zegt men, vóór den raad, op de Tuilerien ontboden, om zijn gevoelen te zeggen over den indruk dien de amnestie op de nationale garde zou maken; hij had denzelven beschouwd, als den gunstigsten indruk voor den geest te zullen hebben. Wat het ministerie aangaat, welk men tot heden als zeer zwak en wankelbaar beschouwde, daar het eenheid en welsprekendheid onder dezelfs leden miste, men meent, dat hetzelve geen beteren stap kon doen, om zich te bevestigen en gewapend tegen zijne tegenstanders te zijn.

De stap door het bestuur met de amnestie gedaan, mag men als zeer gewigtig beschouwen. Gewis zal dezelve door geheel Frankrijk worden toegejuicht en weêrklank vinden als een blijk van de milde beginselen des gouvernements, en van de kracht die hetzelve zich toekent om, met behoud der thans bestaande wetten, de woelingen der partijen te beteugelen en haar meester te blijven; maar niet te min ligt in denzelfden maatregel, zoo ruimschoots toegepast, eene geheele, ten minste vrij kennelijke afwijking van het tot heden gevolgd stelsel, waarvan de heer *Guizot* als de vertegenwoordiger is aan te merken en dat zijne opvolgers, in den beginne verklaarden te zullen blijven voortzetten. De enkele, maar koele woorden, waarmede het *Journal des Débats* heden 's konings goedertierenheid aankondigt, toonen duidelijk genoeg aan, dat de lieden het soogenaamd doctrinair stelsel toegedaan, met de onbepaalde amnestie niet ingenomen zijn. De tijd zal moeten leeren, wat voor Frankrijk het beste is; of de edelmoedigheid en vergevensgezindheid meer invloed hebben zal op den geest der lieden die dikwijls getoond hebben dat geen middelen hun te slecht waren om hunne oogmerken te bereiken, of de strenge toepassing der wetten hun hebben

— Men wil als zeker weten dat de kerk St. Germain l'Auxerrois, thans ook weldra weder zal worden opengesteld.

— De afgevaardigden hebben heden de beraadslagingen over het ontwerp op het zout voortgezet.

De pairs hebben zich heden met eene wet op de faillieten en bankroeten bezig gehouden.

— De hertog *van Orleans* is naar Brussel vertrokken, om bij den doop van den jongen Prins, over wien hij peet zal wezen, tegenwoordig te zijn.

— De ijzeren spoorweg naar Brussel, waarvan de concessie door het bestuur aan den heer *Cockerill* is verleend, zal van den hoek van St. Lazarus, bij de barrière van den faubourg St. Germain afgaan. Men heeft den aanleg van den weg over Amiens, de voorkeur gegeven boven dien van St. Quentin, aangezien het kanaal dier stad reeds een gemakkelijk middel van gemeenschap aan die zijde is.

— Niemand weet wat er van den bekenden *Fonfrède*, die onlangs zulke hevige artikelen in het *Journal de Paris* plaatste, geworden is; sedert zijn vertrek van hier vindt men evenmin artikelen van hem in den *Mémorial Bordelais*, welk blad vroeger onder zijne leiding stond.

— Onze gezant te Madrid, de heer *Latour Maubourg* zal met verlof voor eenigen tijd de spaansche hoofdstad verlaten, om de wateren aan de Pyreneën te gebruiken.

— De berigten van de spaansche grenzen bepalen zich heden tot het volgende:

Bajonne, 5 Mei.

Het gerucht der bezetting van Renteria, Lesso en zelfs van Astigarriga door de troepen van St. Sebastiaan, heeft zich niet bevestigd.

Men verzekert dat de algemeene aanval op morgen moet ondernomen worden.

Men kondigt aan, dat twee regimenten zware koninklijke garde die te St. Sebastiaan gewacht werden, bevel hebben bekomen om over het fransch grondgebied van Socoa naar Behobie te trekken. (Voor een paar dagen werd gemeld dat de franschen dit middel den overtogt geweigerd hadden). De stoomhooten voor het vervoer dezer troepen zijn reeds bepaald.

De laatste tijdingen uit Tolosa van den 2den, houden, dat men er eene beweging van het hoofdkwartier (namelijk dat van den infant don *Sebastiaan*) te gemoet zag.

Te St. Sebastiaan zijn den 4den nog twee duizend man van de koninklijke garde aangekomen. Den 6sten verwachtte men aldaar eenige kompagnien artillerie en 200 paarden, welke door stoomhooten van Corunna worden afgehaald.

De opperbevelhebber, *Espartero*, wordt tegen den 8sten te St. Sebastiaan verwacht. (Aan het laatste berigt mag men vooronderstellen, dat er niet voor den 8sten iets ernstigs tegen de karlisten zal ondernomen worden; daar men zeker voor de uitvoering der thans weêr met veel opheff aangekondigde groote manoeuvre de komst van den opperbevelhebber zal afwachten.)

— Ter beurze had men heden, ten gevolge van de door den *Moniteur* publiek gemaakt amnestie, eene stijging in den koers der binnenlandsche fondsen gewacht; doch het tegendeel heeft plaats gehad; de 5 pct., die gisteren op 79,15 stond, daalde heden tot op 79. Men wist geene reden voor deze daling, en geloofde niet dat

dezelve zich aanhouden. Het Spaansch actief heeft zich heden in den beginne staande gehouden, doch op het verspreide gerucht van de inneming van Sarragossa door de Karlisten, waaraan wel niemand veel geloof sloeg, was de koers daarvan eenigsins verflaauwd. De notering was (9 *Mei*) 5 pCt. 107,40, 25,20; 3 pCt. 79,05, 78,95, 78,90; Nap. renten 99,50, 40; Rom. L. 100¼; Spanje Ardoin 25¾, ¼, 25; Passive 6; Port. 3 pct. 30.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 8sten Mei.

De Prinses *Helena* van Mecklenburg-Schwerin wordt tegen den 15den Mei te Potsdam verwacht, waar alsdan het koninklijk gezin vereenigd zal zijn. De Prinses zal tot den 17den aldaar vertoeven en vervolgens de reis naar Frankrijk aanvaarden. Men meent dat zij den 20sten dezer maand in Forbach de fransche afgezanten zal kunnen ontmoeten. Het schijnt nog twijfelachtig of de moeder der Prinses hare dochter naar Parijs zal vergezellen, dan of zij haar eerst later derwaarts zal volgen. Men verzekert dat de thans regerende grootheriog van Mecklenburg-Schwerin met weêrzin zijne halve zuster naar Frankrijk zal zien reizen, en zich gedurende de weinige dagen verblijfs der Prinses te Potsdam, aldaar niet zal vertoonen; de vreugde die door den Pruissischen monarch over de tot stand gekomene huwelijks-verbindtenis onverholen wordt aan den dag gelegd, schijnt dus slechts flaauwen weêrklank bij zijnen behuwd-zoon, den grootheriog *Paul Friedrich*, te vinden.

— De Pruissische opperfinancie-raad, *Klühne*, die vroeger, bij de onderhandelingen over de tolvereeniging, zich door zijnen ijver eene zekere bekendheid heeft verworven, en die thans tot de gouvernements-commissie voor de ijzeren spoorwegen behoort, zal zich naar België en Engeland begeven, om nieuwe bijzonderheden wegens dit laatste gewigtige onderwerp te verzamelen.

— Uit Heidelberg schrijft men van den 3den Mei het volgende: » In deze oogenblikken ziet men weder veel volksverhuizers langs den bergweg komen, die grootendeels in het koningrijk Würtemberg of in den voormaligen swaabschen Rhijnkreits te huis behooren. Opmerkelijk is het, met hoeveel gelatenheid deze lieden hun vaderland verlaten, om in eene andere, hun onbekende wereld, andere haardsteden te zoeken. Zeven moeders op éénen wagen zittende meerendeels nog met kinderen aan de borst; of waarvan de kinderen aan de hand hunner vaders naast den wagen loopen, die de onderlijke have naar vreemde oorden voert, oude vrouwen en grijsaards die het lot hunner kinderen en kleinkinderen willen deelen, en met hoop op eene betere toekomst bezield zijn, — deze zich zoo dikwijls herhalende tooneelen doen zonderlinge gewaarwordingen ontstaan, en wekken in ieders gemoed warme deelneming op."

— Te Dresden is dezer dagen overleden de poolsche generaal *Stanislaus v. Woyczynski*, die sedert eenige jaren aldaar leefde, wel niet omdat hij onder de uit hun vaderland gebannen Polen behoorde; maar omdat hij toch zich te veel op eene middelijke wijze met de laatste stuiptrekkingen der poolsche zelfstandigheid had ingelaten, om zich in Polen geheel veilig te achten. Hij was een wapenbroeder van *Washington en Kosciusko*, en genoot te Dresden de algemeene achting. Al de zich in de stad bevindende Polen hebben zijn lijk naar de begraafplaats gevolgd.

— Uit Annaberg, in het Erts-gebergte, waar onlangs een geweldige brand heeft gewoed, schrijft men thans dat de eigenaar van het huis, waar de brand uit onvoorzigtigheid is ontstaan, en uit wanhoop over de ramp die hij zijn medeburgers heeft berokkend, heeft laten doodvriezen, en dat zijne vrouw krankzinnig is geworden en het gebruik van alle voedsel weigert.

— In Beijeren heeft men in het begin dezer maand weder veelen zware storm, met regen en donder vergezeld, gehad; en zijn daardoor weder eenige betreurenswaardige ongevallen gebeurd.

— De voormalige staatskanselier van Griekenland, de graaf *von Armansperg*, is den 6den met zijn gezin en zijn behuwdzoon, den prins *Kantakuzeno*, te Augsburg aangekomen. Hij heeft zijne reis van Livorno over Genua en Milaan genomen, en zal zich naar men zegt zich te Augsburg slechts eenige dagen ophouden.

— Z. M. de koning van Sardinie heeft eene commissie benoemd, om de aan de regering gedane voorstellen tot het weder aanleggen van een ijzeren spoorweg tusschen Genua en de binnenste gedeelten des koningrijks, waardoor namelijk ook een zijtak van dien spoorweg naar de noordelijke grenzen des Rijks voeren, en een andere de gemeenschap met het binnenste van Piemont zou herstellen, in gezette overweging te nemen.

Volgens eene op het laatst van 1836 gedane telling der bevolking van de Sardinische hoofdplaats Turin, bedraeg dezelve 120,596 zielen; dezelve had gedurende het genoemde jaar eene vermeerdering van bijna 2000 zielen ondergaan.

— De graaf *von Königsmark*, pruissisch gezant bij de Porte, is den 9den van Odessa over Moskau en St. Petersburg naar Berlijn gereisd.

— Te Weenen waren den 2den dezer genoteerd: Met. 104¾; 4 pCt. 99¾; 3 pCt. 74¾; Bankactien 1362½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 11den Mei.

Een koerier heeft in den avond van den 9den dezer te 's Hage het hengelijk berigt uit Berlijn aangebragt van de bevalling van H. K. H. Prinses *Albert* van Pruissen van een prins. — H. M. de koningin zal aanstaanden Maandag naar Berlijn vertrekken.

Men schrijft verder uit 's Hage dat aldaar heden, ter viering van de kermis, groot dejeuner en diner, en des avonds groot bal bij Z. K. H. den prins *van Oranje* zou plaats hebben. Het koninklijk gezin zou alsdan tevens de kermis bezoeken. De jonge prinsen hebben met hunnen Doorluchtigen vader de diergaarde van den heer *Martin* bezocht en hunne hooge tevredenheid betuigd, zoowel over de schoonheid en het koelbare zijner menagerie, als over de geschiktheid en onverdrotenheid welke bij zijne kunstverrigtingen aan den dag legt.

— De eerste kamer der staten-generaal heeft in hare zittingen van eergisteren en gisteren de aan haar toegezonden, wetsontwerpen betrekkelijk de nationale weigeving, aangenomen en hare werkzaamheden daarmede geëindigd. Men verwachtte dat de kamers heden of morgen zouden gesloten worden.

— De te Delft aanwezige Rijks-ijzergieterij zal eene aanmerkelijke uitbreiding en verbetering ondergaan, waartoe door het Departement van Oorlog de noodige aanbesteding tot het bouwen der daarvoor vereischte locale als anderzins zal worden gedaan.

— Uit Nijmegen schrijft men van den 9den dezer:

» Sedert eenige dagen is het water in de rivieren buitengemeen sterk gewassen, zoo dat het vooruitzigt voor de landlieden bijzonder verontrustend is. De weiden in de Over zijn reeds voor een groot gedeelte onder water; de landerijen, en vooral de weilanden, tusschen Maas en Waal gelegen, deelen in hetzelfde lot. De tijd reeds lang daar zijnde, om het vee deszelfs stallen te doen ontruimen, ontbreekt den veebezitters alleswege het noodige voeder, en zijn de meeste landlieden in groote verlegenheid, terwijl het vorruitzigt allertreurigst is. Sedert onze laatste was de hoogte der rivier de Waal den 6den Mei 4 el 11 duim, den 7den Mei 4 el 9e duim, den 8sten Mei 5 el, 23 duim, heden morgen 5 el 12 duim en heden avond, ten 7 ure, 5 el.

» De rivier de Maas is sedert gister morgen buiten hare oevers of zoogenaamd *om*, zoo dat alle landerijen aan gene zijde onder water worden gezet.

» De hoogte van den Rhijn te Keulen was den 4den Mei 11 voet 9 duim; den 5den Mei, 15 voet 8 duim; den 6den Mei, 19 voet 4 duim; den 7den Mei, des morgens ten 9 ure, 19 voet en des middags 18 voet en 8 duim.

» De heden avond aangekomen stoomboot van Dusseldorf, brengt het berigt mede, dat de Rhijn aldaar, in de laatste 24 uren 18 duim was gevallen."

— In de javasche couranten, die thans tot den 7den januarij hier te lande ontvangen zijn, leest men het volgende:

» Het bestuur en het gezag over het rijk Djodjocarta was, gelijk bekend is, sedert het overlijden in 1822 van den toenmaligen sultan *Hamangkoe Boeono den IVden*, uit hoofde der minderjarigheid van den tot opvolger benoemden sultan *Hamangkoe Boeono den Vden*, onder het toezigt van den Resident hoofdelijk opgedragen van over dien Vorst gestelde voogden. Dit gezag thans, ten gevolge van het meerderjarig worden van den jongen Vorst, beëindigd. Op den 28sten November jl. is, overeenkomstig de [illegible] Gouvernementswege verleende magt, de jeugdige Vorst in zijn gezag over het gemeld Rijk bevestigd, hebbende toen de plegtige overgave van het bestuur en het rijkszegel, uit de handen van 's Prinsen voogden, aan Z. H. den sultan van Djodjocarta, *Hamangkoe Boeono den Vden*, plaats gehad, nadat de onderteekening, het bezegelen en beëedigen van de daartoe betrekkelijke acte was voorafgegaan."

H. K. H. de Prinses *Adelaide*, is den 9den dezer des avonds te Brussel aangekomen, en heeft zich vervolgens naar Laiken begeven, alwaar zij den volgenden dag, als meter, den doop van den zoon van vorst en vorstin *Leopold* heeft bijgewoond, waarbij, onder anderen, ook de leden der belgische kamers tegenwoordig waren.

— In de zitting van den 9den heeft de kamer van belgische vertegenwoordigers hare discussie over de hedijking der polders voortgezet. De minister voor de publieke werken, heeft, in eene uitgebreide rede, trachten te betoogen dat er niets anders overbleef dan om tot de uitvoering van de conventie te besluiten, of de saken te laten zoo als ze waren. Op eene aanmerking van den vertegenwoordiger *de Puyt* antwoordende, verzekerde hij dat de belgische regering geenszins willens was om den weg van concessien jegens Holland in te slaan; dat het nooit al het gedane van de overeenkomst van den 21. Mei had miskend, noch overeenkomst zoo in het voordeel van de provincien Limburg en Luxemburg, als de uitvoering van het traktaat van 15 November opschortende; maar die, aan den anderen kant, sedert zes jaren nadeelig werkte ten aanzien van de twee Scheldegewesten en dat het noodig ware om hun te hulp te komen, wilde men niet dat zij op de uitvoering van bovengenoemd traktaat, als hun eenigste heil, aandrongen. — Het krediet voor den polder van Borgerweert, groot 909,000 fr., is daarna bij stemming toegestaan.

— Op de tijding van eene daling [illegible] en de Parijsche beurs van eergisteren, heeft de koers van het [illegible] heden ter beurs van Antwerpen eveneens eene daling ondergaan; doch heeft zich later en na beurstijd weder eenigsins verbeterdigd. Overigens was de notering aldaar gisteren (10 Mei) Belg. 100¼; Metall. 103⅜; Spanje Ardoin 23⅜, 23, ⅛; Dilered. 8; Nap. 91 1/20; Turcheere 54¼; Sicilie 92; Rom. L. 100⅜; Braz. 85⅝.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (10 *Mei*) waren genoteerd: Werkel. Schuld. 2½ pCt. 52 1/16, ⅛; ditto 5 pCt. 99⅛, ⅜; Kansb. *f* 2⅜, ⅛; Amort.-Syndicaat 4½ pCt. 92 7/16, ⅛; Handelm. 180⅛, ¼, 179⅞; O.-Indie 4 pCt. 89⅝; ditto 5 pCt. 97 1/16; Ard. 85 ⅛, 25⅜, 7/16; ditto Coup. Nov. 40½; Met. 5 pCt 99½; Col. 17⅝.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.